

plesa na ozemlju, razpetem med tri države, navedel pa je tudi, kdaj je bilo kaj objavljeno in v kateri publikaciji. Na koncu poglavja *Ljudska pesem v severni Istri* je zapisanih še nekaj pesmi, ki so znane tako po Evropi kot tudi med prebivalstvom Istre: med Slovenci, Hrvati, Italijani in Istroromuni.

Sledi že prej omenjeni slovarček *Manj znane besede*, seznam pevcev *Pevci in številke pesmi, ki so jih zapeli*, *Kazalo po začetnih verzih s številkami pesmi*, ki se vedno uporabljajo v ljudskih pesmaricah, naštetja je tudi literatura, ki jo je avtor uporabil pri zbirki, ter seveda povzetek *Riassunto* za italijansko govoreče bralce. Lično opremljena knjiga ponuja na borih stotih straneh gotovo kar lep izbor pesmi, ki domujejo v severni Istri.

Maša Komavec

ZMAGA KUMER, Mi smo prišli nócoj k vam. Slovenske koledniške pesmi, Ljubljana, Založba Kres, 1995, 300 str.

Zbirka koledniških pesmi, ki jo je pripravila dr. Zmaga Kumer, je nastala iz povsem pragmatičnih razlogov: koledovanje, ki po drugi svetovni vojni ni bilo več zaželeno, marsikje pa je usahnilo zaradi spremenjenega načina življenja, so ponekod s slovensko pomladjo začeli ponovno oživljati. Zbirka kolednic je bila, kot pravi avtorica v uvodu, pripravljena zato, da bi pomagali tistim, ki bi želeli obnoviti koledovanje, kakršno je bilo pri njih v navadi.

S tem avtorica pojasnjuje tudi odločitev, da namen zbirke ni znanstvena predstavitev koledniškega izročila. Zaradi večje razumljivosti so zabrisane nekatere izrazite narečne posebnosti, nekatere pesmi pa so bile iz teh razlogov redakcijsko tudi bolj spremenjene. Praktičnim ciljem je podrejen tudi izbor pesmi. Zbirka je namreč zasnovana kot pomoč kolednikom, kljub temu pa avtorica poudarja, naj tam, kjer so izvirne kolednice še ohranjene med ljudmi, pevci te pesmi tudi sami poiščejo.

Razvrstitev pesmi narekuje sam koledar: kolednice so strnjene v posamične vsebinske sklope, ki jih zaznamujejo prazniki, ti pa so razvrščeni od novega leta do tepežnega dne. Dokaj znanim novoletnim, predvsem pa trikraljevskim kolednicam sledijo svečniške, komaj ohranjenemu spominu na gregorjevske spet nekoliko bolj poznane jurjevske, florjanovske in kresne; na koledovanje na god svete Barbare in svete Lucije in na bobljanje je spomin komaj ohranjen, medtem ko so nekoliko bolj poznane še božične in štefanske kolednice pa tudi tepežnice.

Motivi koledovanja in vzroki za njegovo zamiranje so navedeni pri posamičnih vsebinskih sklopih, nadaljnje poglobljanje ali podrobnejša analiza teh procesov pa nista bila avtoričin namen. V uvodu navaja le misel, da zbiranje darov ni in ni bilo namen koledovanja, ta misel pa vključuje idealno podobo

življenja na kmetih. Poznavanje predvojnih razmer namreč razkriva koledovanje v povsem drugačni luči: medtem ko je bilo to na kmetih v bližini mest že marsikje pozabljeno, so koledovanje marsikje najdlje ohranjali revni delavski otroci in s tem družini pomagali preživeti zimo.

Čeprav je bilo koledovanje še dokaj živo do druge svetovne vojne in je pozneje zamrlo predvsem iz političnih razlogov, ima njegovo umikanje iz vsakdanjega življenja vendarle drugo ozadje. To ozadje je delno zaznavno iz uvodov h kolednicam in iz opomb pri posamičnih pesmih, pušča pa še veliko odprtega prostora za nadaljnje raziskave. Na nekatera vprašanja, kot na primer na vprašanja zgodovinskega razvoja nekaterih koledovanj, opozarja avtorica sama, druga pa se nam odpirajo ob prebiranju knjige. Vežejo se predvsem na družbeno ozadje tega pojava, ki ga je moč opazovati od komaj zaznavnega zgodovinskega spomina do danes.

Zbirka *Mi smo prišli nócoj k vam* je predvsem zanimiv in nedvomno uporaben priročnik za vse, ki s koledovanjem želijo vrniti več topline v medčloveške odnose, posebno ob praznikih. Hkrati je pričevalen dokument o bogastvu ljudskega izročila in se tako pridružuje obsežnemu opusu avtorice dr. Zmage Kumer.

Marija Klobčar

ZMAGA KUMER, Eno si zapojmo, Pesmarica slovenskih ljudskih pesmi, Celje, Mohorjeva družba, 1995, str. 264, note.

Kot že v uvodu poudari avtorica, ki je pravzaprav urednica, saj je pesmi izbrala in uredila, je ta knjiga preprosta pesmarica, dana v rabo najširšemu krogu tistih, ki imajo radi ljudsko pesem, ni pa znanstveni prikaz slovenskega ljudskega pesemskega izročila. Tako jo mora tisti, ki jo ocenjuje, tudi razumeti. Gre za nezahtevno knjižico, ki prinaša izbor tistih pesmi, ki se najpogosteje pojejo po Sloveniji ali so se v preteklosti, pa so se pozabile oziroma jih mlajše generacije sploh ne poznajo več in naj bi jih ta »priročnik« ponovno spravil v »kulturni obtok«.

S pesmarico želi avtorica spodbuditi zanimanje za pravo slovensko ljudsko petje, ki je zaradi družbenih sprememb že izgubljalo svoj kontekst in se zato umaknilo v ozadje. Zaradi novega načina življenja so se šege in obredi umaknili iz življenja ljudi, z njimi pa tudi pesmi, ki so bile vezane nanje. Zato naj bi ta knjižica v domove po Sloveniji prinesla čim več že pozabljenih melodij in besedil pesmi ter omogočila ponovni razcvet ljudskega petja. Pesmarica je sestavljena iz predgovora, ki prinaša le nekaj najpomembnejših napotkov ob branju, sledi mu enajst skupin pesmi, razdeljenih po vsebinskem kriteriju, ki pa tokrat ne sledi folklorističnim kriterijem, pač pa uvaja smiselno